

Trajnostno poročanje podjetij: priložnosti in izzivi

Sonja Fink Babič¹, Roberto Biloslavo²

¹Lampret consulting, Višja strokovna šola, Ul. Tolminskih puntarjev 4, 5000 Nova Gorica

²Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper, Cankarjeva 5, 6000 Koper

Namen naše raziskave je bil raziskati trajnostno poročanje podjetij v Sloveniji in sicer koliko in kakšne vrste informacij o trajnostnem razvoju imajo podjetja objavljena na svojih spletnih straneh in na spletu dosegljivih poročilih. Raziskava obravnava vsebino trajnostnega poročanja podjetji s pomočjo vrste indikatorjev, ki vsebinsko pokrivajo tako okoljsko kot družbeno problematiko. V ta namen smo oblikovali model 85-ih indikatorjev, ki so prilagojeni vsebinam in karakteristikam trajnostnega poročanja slovenskih podjetij. Ugotavljali smo tudi ali obstaja povezava med okoljskim standardom ISO 14001 oz. IPPC zavezanostjo in trajnostnim poročanjem. V končni vzorec sestavlja 71 velikih podjetij, članic Gospodarske zbornice Slovenije iz 14-ih različnih panožnih skupin, katerim smo pregledali njihove spletne strani in letna oz. trajnostna poročila, če so bila le-ta objavljena na spletu. Podatke smo pregledovali v času od junija do oktobra 2009. Naša raziskava ugotavlja, da je trajnostno poročanje slovenskih podjetij še v zametkih. Podobno kot navaja mednarodna študija o družbeno odgovornem poročanju korporacij KPMG (2008), tudi v slovenskem prostoru večina podjetij v svojih poslovnih poročilih nima nobenih okoljskih in družbenih informacij, v naši raziskavi le 25%. Specifična okoljska poročila pa po naši raziskavi objavlja le 16 % podjetij. Primerjava okoljskega in družbenega vidika poročanja kaže, da podjetja vseh panog veliko bolj velikodušno predstavljajo informacije z družbenega področja, saj jih je kar nekajkrat več kot okoljskih. Podjetja tako nakazujejo, da okoljske problematike ne sprejemajo kot enakovredne priložnosti za izboljšanje ugleda v javnosti katero vidijo v športu, kulturi, humanitarni dejavnosti in izobraževanju, kjer podjetja najboljše objavljuje podatke. Rezultati naše raziskave pa kažejo tudi na to, da osvojen okoljski standard ISO 14001 spodbudno vpliva na podjetja, da obsežneje trajnostno poročajo. Prav tako podjetja, ki spadajo med onesnaževalce večjega obsega (IPPC zavezanci), na spletu oz. v letnih poročilih objavljajo obsežnejša trajnostna poročila. Ob zelo revnem poročanju podjetij o svojih aktivnostih do varovanja okolja pa se porajajo tudi dvomi o zadostnosti njihovega okoljskega prizadevanja v praksi.

Ključne besede: trajnostno poročanje, okoljski indikatorji, spletne strani podjetij

1 Uvod

Trajnostno poročanje opredeljujemo kot javno poročanje, ki ga organizacije objavljajo zato, da predstavijo svoje stanje in dejavnosti na ekonomski, okoljski in družbeni ravni. Po svoji vsebini in namenu je trajnostno poročanje ključnega pomena, če podjetja želijo prepoznati in razumeti njihov družbeni in okoljski odtis, kako zmanjšati nevarnosti in povečati priložnosti povezane z novimi in nastajajočimi izzivi (KPMG, 2008). Poročanje izboljšuje informiranost in tako olajša odločanje vodstvu podjetij (WBCSD, 2002; KPMG, 2008; GRI, 2009), nakazuje pa jim tudi nove priložnosti za inovacije (KPMG, 2008). Kot kažejo raziskave je uporaba trajnostnega poročanja v porastu (WBCSD, 2002). Pregled globalnega poročanja, izpeljan s strani KPMG, navaja 30% povečanje tovrstnega poročanja pri velikih globalnih podjetjih v obdobju 2005-2008. Zato je kritična obravnava le-tega upravičena. Ta raziskava analizira trajnostno poročanje podjetij v Sloveniji, osredotočena pa je na informacije podjetij, ki so bile objavljene na njihovih spletnih straneh, vključno z letnimi in

spremljajočimi poročili. V končnem vzorcu je bilo zajetih 70 velikih slovenskih podjetij iz 14-ih panog.

Izbor velikih podjetij je primerljiv z drugimi sorodnimi raziskavami opravljenimi v tujini kot npr. Davis -Walling in Batterman (1997), Jose in Lee (2007) ter KPMG (2008). Te raziskave so za vzorec vzela velika podjetja glede na kriterij ustvarjenega prihodka (ta podjetja so bila navedena na seznamih kot je npr. Fortune Global Firms). Prav tako so raziskave, ki so temeljile na analiziranju podjetij znotraj posamezne države, za svoj vzorec izbrala velika podjetja na nacionalni ravni, ki so bila navedena na različnih seznamih, najpogosteje na seznamu podjetij, ki kotirajo na borzi kot npr. raziskave Salama (2009), Belal in Lubinin (2009), Kotsiantis in Kanellopoulos (2008).

Pri tem so raziskovalce najpogosteje zanimale informacije, ki so bile dostopne javnosti, bodisi da so bile objavljene na spletnih straneh podjetij ali pa (in) v okoljskih, trajnostnih in letnih poročilih podjetij kot pri KPMG (2008), Jose in Lee (2007), Salama (2009), Kotsiantis in Kanellopoulos (2008), Belal in Lubinin (2009), Davis-Walling in Batterman (1997).

Jose in Lee (2007) sta se npr. osredotočala le na informacije na spletnih straneh podjetij, zato podjetja, ki so sicer imela okoljska poročila, vendar slednja niso bila objavljena na spletnih straneh, niso bila upoštevana.

Večina analiz je narejenih na vzorcih podjetij iz različnih gospodarskih panog od bank, elektrodistribucije, hotelov, iz podjetij gradbene, kemijske, farmacevtske, živilske, avtomobilske, kovinske, elektro- industrije ipd, kar je opazno iz raziskav Davis -Walling in Batterman (1997), Jose in Lee (2007), KPMG (2008), Salama (2009), Belal in Lubinin (2009), Kotsiantis in Kanellopoulos (2008) ter Idowu in Towler (2004). Tudi sami smo se opredelili za obravnavo podjetij iz različnih panog, da bi lahko prepoznali morebitne razlike v poročanju med posameznimi panogami.

V nadaljevanju so predstavljene značilnosti trajnostnega poročanja, v empiričnem delu pa rezultati raziskave z razpravo. Raziskava je razdeljena v dve fazi. V prvi fazi je raziskana pogostost pojavljanja posameznih informacij trajnostne problematike pri poročanju podjetij. V drugi fazi pa ugotavljamo ali obstaja povezava med okoljskim standardom ISO 14001 in trajnostnim poročanjem ter IPPC zavezanostjo in trajnostnim poročanjem. V ta namen smo oblikovali dve raziskovalni hipotezi, ki smo ju preverili: Podjetja, ki imajo osvojen okoljski standard ISO 14001, imajo večjo povprečno vrednost trajnostnega poročanja kot podjetja, ki nimajo osvojenega ISO 14001. Druga pa trdi: Podjetja, ki so IPPC zavezanci, imajo večjo povprečno vrednost trajnostnega poročanja kot podjetja, ki niso IPPC zavezanci.

2 Pregled literature

Trajnostno poročanje je širok izraz, ki opisuje poročanje o gospodarskih, okoljskih in družbenih vplivih, sinonim za ta izraz pa je tudi poročanje o družbeni odgovornosti (GRI, 2009). Potreba po njem izhaja iz spoznanja, da podjetja samo s svojimi finančnimi poročili ne zagotovijo dovolj kakovostnih in celovitih informacij za deležnike, ki želijo poznati celotno podobo delovanja podjetja. Zato so potrebne tudi nefinančne informacije, ki so bodisi kvantitativne bodisi kvalitativne. Trajnosten poročanje tako ponuja ogrodje, ki omogoča smiselno in kredibilno poročanje podjetij, s katerim slednje lahko uresničuje potrebe po informiranosti različnih deležnikov in v končni fazi poveča poslovno vrednost (Modapothala in Issac, 2009). Zgodovinsko gledano so mnoga podjetja sprva objavljala le okoljska poročila, a se v zadnjem času raje usmerjajo k bolj kompleksnim poročilom trajnostnega razvoja. Slednje velja predvsem za evropska in severno ameriška podjetja (WBCSD, 2002). Tako starejše raziskave omenjajo okoljska poročila (npr. Deegan in Rankin, 1996; Davis -Walling in Batterman, 1997; Jones et al., 1998), novejša pa trajnostna poročila oz. poročila družbene odgovornosti (npr. Idowu in Towler, 2004; Golob in Valentinčič, 2008; Salama, 2009; Belal in Lubinin, 2009). V izogib nejasnostim v naši raziskavi v nadaljevanju uporabljamo enoten izraz t.j. trajnostno poročanje oz. trajnostna poročila.

Trajnostna poročila dajejo podjetjem priložnost, da z njimi dosežejo raznoliko publiko in ji posredujejo informacije o zavzetosti podjetja k trajnostnem razvoju. Ker hkrati dosežejo lokalno skupnost, okoljske skupine, zakonodajalce,

zaposlene in investitorje, so poročila pogosto bolj široko zastavljena kot druga poročila, ki merijo le k eni ali dvema skupinama deležnikov in imajo zato bolj selektiven pristop (Davis -Walling in Batterman, 1997). Poleg tega je potrebno upotevati še nekaj dejstev povezanih z vlogo in pomenom trajnostnega poročanja. Prvo dejstvo je to, da morajo podjetja javno predstaviti svoje finančne rezultate v letnih poročilih, tega pa jim ni potrebno storiti z okoljskimi rezultati svojega poslovanja (Jose in Lee, 2007). Drugo dejstvo je, da so zaradi številnih korporativnih škandalov v svetu in posledično upada zaupanja v vodstva korporacij zadnja leta zaznavne vse višje zahteve po transparentnosti, kjer niso predstavljeni le finančni rezultati ampak tudi ustvarjanje vrednosti na okoljskem in družbenem področju (KPMG, 2008). Tretje dejstvo je, da je okoljska problematika postala pomembna skrb sodobne družbe, zato so postala poročanja o varstvu okolja del zahtev in pričakovanih deležnikov (Jones et al., 1998). Predvsem organi zakonodaje in nadzora postavljajo vse zahtevnejše okvirje okoljskega poslovanja in zato le-ta postajajo vse bolj okoljsko odgovorna. V nekaterih državah, kot so Japonska, Danska, Nova Zelandija in Nizozemska obstajajo zakonske zahteve po objavljanju javnih poročil o okoljskem poročanju podjetij (Kolk, 2003), kar je tudi eden od razlogov, da je poročanje podjetij o okoljskih informacijah bolj pogosto v Zahodni Evropi in Japonskem kot v ZDA (Jose in Lee, 2007). Izsledki raziskav pa kažejo, da se tudi management podjetij vse bolj zaveda pomena varovanja okolja, kar se odraža tudi v poročanju o tej problematiki (KPMG, 2008).

Etični dejavniki in inovativnost so se izkazali kot najbolj pogost motiv za trajnostno poročanje, medtem ko je pomen managementa tveganja upadel (KPMG, 2008). Izboljšanje javne podobe (image-a) podjetja se zdi najbolj očitni in pogost razlog za objavljanje okoljskih informacij za industrijsko panogo, o kateri je v medijih napisano veliko negativnega, poslovna korist pa naj bi bila druga največja motivacija (Davis -Walling in Batterman, 1997).

Druge študije pa nakazujejo, da imajo predvsem trije dejavniki največji vpliv na prostovoljna trajnostna poročila. Te spremenljivke so velikost podjetja, panoga in geografska lokacija (Meek et al., 1995). Podjetja v panogah, ki bolj onesnažujejo, so bolj motivirana za poročanje kot tam, kjer je vpliv na okolje manjši (Kolk, 2003; Jose in Lee, 2007; UNCTC, 1993; KPMG, 2008). Iz tega razloga, je tudi trajnostno poročanje podjetij storitvenega sektorja kot npr. finance in zavarovalništvo, mediji in komunikacije, trgovina ipd. manj pogosto in obsežno (UNCTC, 1993; Graedel, 1998; Thompson in Christopher, 2004; Jose in Lee, 2007; KPMG, 2008). Da je velikost podjetij usmerjevalen faktor za okoljsko poročanje potrjujejo rezultati številnih raziskav kot UNCTC (1993); Meek et al. (1995); Hackston in Milne (1996); Degan in Gordon (1996); Nieminen in Niskanen (2001); KPMG (2008). Raziskava Salama Aly (2009) pa ugotavlja, da velikost podjetja ni povezana z internetnim poročanjem o družbeni odgovornosti.

Trajnostno poročanje podjetij podaja informacije o družbeni odgovornosti podjetja v glavnem na pozitiven način (Deegan and Rankin, 1996; Swift, 2001) in je pogosto nagnjeno k prikrievanju negativnih informacij. Posledično so lahko ta poročila pristranska in zgolj del promocijskih aktivnosti

podjetja (Swift, 2001). Mednarodne smernice za trajnostno poročanje GRI zato poudarjajo, da bi morala podjetja zagotoviti uravnoteženo in razumno poročanje o svojem delovanju tako, da bi podajala tako svoje pozitivne kot negativne prispevke (GRI, 2009). Prav tako poročila ne odsevajo vedno vseh dejavnosti in programov, pomembnih za okolje, nasprotno, izostanek poročanja ne pomeni, da je podjetje neodgovorno napram okolju (Davis -Walling in Batterman, 1997). Čeprav je rast trajnostnih poročil v letnih poročilih podjetij opogumljujoča, večina letnih poročil podjetij nima nobenih okoljskih in družbenih informacij (KPMG, 2008).

Informacije posredujejo podjetja na različne načine. Najpogosteje uporabljajo eno od dveh praks. Ali trajnostna poročila objavljajo samostojno, ali pa kot poglavje znotraj svojega letnega poročila. Idowu in Towler (2004) ter Jose in Lee (2007) v svoji raziskavi ugotavljajo, da skoraj polovica (45%) od analiziranih 200 mednarodnih velikih korporacij uporablja specifična okoljska poročila. Čeprav so glavni način za poročanje sicer še vedno letna in spremljajoča poročila, pa podjetja uporabljajo za posredovanje informacij deležnikom in drugim zainteresiranim tudi druga sredstva, kot so spletne strani podjetij (Salama, 2009). Poročanje po internetu se povečuje med podjetij po celem svetu. Koristi za uporabo tega medija so nizki stroški, širok doseg, frekvenca in hitrost posredovanja informacij (Isenmann in Lenz, 2001). Ker je vedno več uporabnikov interneta, se podjetja vse bolj obračajo od tradicionalnih medijskih sredstev k internetu kot zelo zaželenemu komunikacijskem kanalu (Isenmann, 2008).

3 Metodologija raziskave

Namen naše raziskave je raziskati trajnostno poročanje podjetij v Sloveniji in sicer koliko in kakšne vrste informacij o trajnostnem razvoju imajo podjetja objavljena na svojih spletnih straneh in na spletu dosegljivih poročilih. Raziskava obravnava vsebino trajnostnega poročanja podjetij s pomočjo vrste indikatorjev, ki vsebinsko pokrivajo tako okoljsko kot družbeno problematiko.

Indikatorji so urejeni v sedem posameznih sklopov kot so: trajnostne politike in dejavnosti na strateškem nivoju; trajnostno poročanje podjetij, pridobljeni okoljski standardi, priznanja in EMAS; prizadevanje za zmanjšanje vpliva na okolje; uspešnost organizacije pri zmanjšanju svojega vpliva na okolje; prizadevanje za razvoj širše skupnosti; skrb za zaposlene; usmerjenost v kakovost. Celotno shemo za analiziranje poročanja podjetij tako gradi 85 indikatorjev, ki skuša zaobjeti čim bolj natančno celovitost trajnostnega poročanja. Tudi mednarodne smernice za pripravo poročil priporočajo vključevanje specifičnih okoljskih podatkov, ki jih morajo podjetja sporočiti svojim Nacionalnim Agencijam za okolje, npr. količina emisij, odpadkov, izpustov (Davis-Walling in Batterman, 1997). Indikatorji v naši raziskavi so bili izdelani s pomočjo smernic za izdelavo poročil kot so GRI, WBCSD ter mednarodnih raziskav o okoljskem poročanju in delovanju podjetij kot UNCTAD, UNCTC (1993) in KPMG (2008). Indikatorji so bili nato izpopolnjeni in prilagojeni vsebinam in karakteristikam poročanja slovenskih podjetij na način, da se lahko opravi čim bolj celovita analiza spletnih strani podjetij z vidika trajnostnega poročanja.

Posebno, prvo poglavje omenjeni strukturi pa predstavlja sklop 5-ih indikatorjev, s katerimi iščemo informacije iz spletnih strani Agencije republike Slovenije za okolje (ARSO). Te nam povedo dejansko sliko o tem, katera med analiziranimi podjetji so zakonsko obvezana letno oddajati informacije o svojem onesnaževanju na ARSO. To so tista podjetja, ki po okoljskih Uredbah (ARSO, 2009 a-f) zapadejo med zavezanca za poročanje. Tako je bila opravljena analiza s skupno 90-imi indikatorji.

Izbor podjetij

Kriteriji, po katerih je bil narejen izbor podjetij za analizo so, da je podjetje član Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) in je tako prisotno v njenem registru, kar je omogočilo učinkovitejšo identifikacijo podjetij po sekcijah GZS. Da spada med velika podjetja po merilih Gospodarske zbornice Slovenije, ki se pri svoji razvrstitvi po velikosti naslanja na 55. člen Zakona o Gospodarskih družbah, ZGD-1 (2006). Kriterij velikosti smo izbrali na podlagi ugotovitev številnih raziskav kot UNCTC (1993); Meek et al. (1995); Hackston in Milne (1996); Degan in Gordon (1996); Nieminen in Niskanen (2001); KPMG (2008). Te ugotavljajo, da velika podjetja objavljajo več nefinančnih informacij kot manjša in da so trajnostna poročila med velikimi podjetji tudi bolj uveljavljena. Po navedenih merilih je bilo v začetnem vzorcu zbranih 150 podjetij. Ta podjetja so bila nato pregledana po naslednjih dveh kriterijih, in sicer podjetje je v času analize moralo imeti svojo dostopno spletno stran in na spletni strani podjetja so morale biti objavljene informacije vsaj iz ene skupine indikatorjev. Tako se je vzorec 150-ih podjetij skrčil in v končnem vzorcu je ostalo 71 podjetij. Gospodarska zbornica Slovenije razvršča podjetja sorodnih panog v različna panožna združenja, zbornice oz. sekcije. Na podlagi te sistematizacije so bila razvrščena tudi naša podjetja v 14 panožnih skupin, od kemijske industrije (7), logistike in transporta (3), kmetijske in živilske (5), kovinske industrije (9), elektronske in elektro industrije (10), energetike (5), turizma (3), bančništva in zavarovalništva (6), informatika in telekomunikacije (3), tekstilne industrije (2), trgovine (3), gradbeništva (11), inženiringa (2) ter druge storitve (2). Podjetjem iz končnega vzorca smo pregledali njihove spletne strani in njihova letna ter trajnostna poročila za l. 2007, če so bila le-ta objavljena na spletu (štiri podjetja so imela na spletu objavljena poročila le za l. 2008 oz. 2006 in so bila zato ta vzeta za analizo). Prisotnost posameznih elementov trajnostnega poročanja smo v poročilih ocenili tako, da smo prisotnost le-teh označili z vrednostjo 1, odsotnost pa z vrednostjo 0. Podatke smo pregledovali v času od junija do oktobra 2009. Obsežnost objavljenih informacij po posameznih indikatorjih in panogah smo izrazili v procentih (%). Na podlagi zbranih podatkov smo s pomočjo ttesta tudi ugotavljali ali obstaja povezava med okoljskim standardom ISO 14001 oz. IPPC zavezanostjo in trajnostnim poročanjem.

Predstavitev sklopov indikatorjev

Prvi sklop indikatorjev (tabela 1) zbira podatke o zavezanosti za poročanje na ARSO. V tej kategoriji so navedeni podatki o okoljski aktivnosti, ki jih zahteva zakon. Predstavljeni so podatki, pridobljeni iz spletnih strani ARSO. Za vsako od 71 podjetij so zabeleženi podatki o obveznosti podjetij za poročanje.

nje o emisijah, ki jih le-ta povzročajo v vodo, zrak in v obliki odpadkov. Zajeti so tudi podatki ali so podjetja onesnaževalci z specifičnimi snovmi kot so hlapne in halogenirane hlapne organske snovi HOS /HHOS v zrak iz naprav podjetij, v katerih se uporabljajo organska topila. Ter tudi informacije o tem, ali so podjetja zavezanci za odstranitev PCB odpadkov. Upoštevani so bili tudi podatki o tem, ali spadajo analizirana podjetja med IPPC zavezance (to so podjetja, ki spadajo med onesnaževalce večjega obsega).

Podatki iz omenjenega področja, razen v redkih primerih, niso bili navedeni v letnih poročilih, okoljskih poročilih ali na spletu podjetja, zato jih je bilo potrebno poiskati na javno dostopnih spletnih straneh ARSO. Omenjeni podatki so zbrani z namenom iskanja morebitne povezanosti med obsegom zavezanosti do ARSO in obsežnostjo trajnostnega poročanja.

V nadaljevanju so predstavljeni sklopi indikatorjev (tabela 1) po katerih so bila analizirana trajnostna poročila in spletne strani podjetij. Sklopi od 2. do 5. analizirajo informacije v poročanju, povezane z okoljsko, od 6. sklopa dalje pa z družbeno problematiko. Sledi predstavitev sedmih sklopov indikatorjev:

Trajnostne politike in dejavnosti na strateškem nivoju

Ta sklop vsebuje deset indikatorjev, ki obravnavajo vsebine, povezane z varovanjem okolja, ki se izvajajo na strateškem nivoju managementa.

Trajnostno poročanje podjetij, pridobljeni okoljski standardi, priznanja in EMAS

V prvem delu tega sklopa ugotavljamo, ali obstaja trajnostno poročanje v letnih poslovnih poročilih podjetij in če je podjetje morebiti objavilo samostojno trajnostno poročilo.

Drugi del sklopa zbira podatke o pridobljenih standardih oz. okoljskih priznanjih v podjetjih, objavljenimi na spletnih straneh podjetij. Ugotavlja, katere od 13-ih okoljskih standardov oz. priznanj je podjetje osvojilo. Pridobljeni podatki tega sklopa naj bi prikazovali dokaj realno sliko o okoljskem prizadevanju podjetja, ker so certifikati in nagrade podeljeni s strani zunanjih in neodvisnih pooblaščenih družb.

Prizadevanje organizacije za zmanjšanje vpliva na okolje na operativnem nivoju

S štirinajstimi indikatorji je analizirano poročanje podjetij o njihovem prizadevanju za zmanjšanje onesnaževanja okolja; od ustreznega ravnanja z odpadki, uporabe obnovljivih virov energije, do investicij v okolju prijazne proizvode oz. tehnologije.

Poročanje o rezultatih okoljske uspešnosti podjetja

V petem sklopu je osem indikatorjev, s katerimi smo pregledali tisti segment poročanja, v katerem so podjetja predstavila svojo uspešnost pri zmanjšanju onesnaževanja okolja kot so znižanje emisij v zrak, vodo, količine odpadkov in hrupa, manjšo porabo energije in fosilnih goriv ter vhodnih surovin.

Prizadevanje organizacije za razvoj širše skupnosti

Sedem indikatorjev tega sklopa analizira poročanje podjetij o njihovem finančnem podpiranju športnih, kulturnih,

humanitarnih, izobraževalnih organizacij ter njihovo sodelovanje s širšo skupnostjo pri izpeljavi družbenih dogodkov.

Skrb za zaposlene v organizaciji

S 14-timi parametri je analizirano poročanje organizacij o dejavnostih, povezanih s skrbjo za zaposlene, od finančnega podpiranja izobraževanja zaposlenih, plačevanja dodatnega zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja, do dejavnosti za varnost in zdravje zaposlenih, ki se odraža tudi v osvojenih certifikatih s tega področja.

Usmerjenost h kakovosti v organizaciji

Informacije, ki razkrivajo usmerjenost organizacij h kakovosti, so zabeležene s sedmimi indikatorji, ki spremljajo informacije o pridobljenih certifikatih kakovosti, nagradah za kvaliteto svojih izdelkov in storitev ter usmeritev k poslovni odličnosti.

4 Rezultati

4.1 Analiza obsežnosti trajnostnega poročanja glede na prisotnost raznovrstnih informacij

Zavezanci za poročanje na ARSO

Od skupaj 14 panog so največji zavezanci do poročanja na ARSO podjetja kemijske industrije, 60% zavezancev. Nad 50% zavezancev ima tudi kovinska panoga, kmetijska in živilska ter elektro in elektronska industrija in energetika. Iz panog trgovine, turizma, informatike – telekomunikacije, bančništva in zavarovalništva ter inženiringa je manj kot 25% podjetij zavezancev za poročanje, tako je v bančništvu – zavarovalništvu le 8% zavezancev.

Najbolj pogosto je onesnaževanje z odpadki, 78% podjetij mora poročati o oddanih odpadkih, sledi onesnaževanje vode (49%) in zrak (34%). Pričakovano pa je precej manj onesnaževanja s specifičnimi snovmi, kot so organska topila, PCB odpadki, saj z njimi onesnažujejo le določene vrste industrije; s prvimi elektronska, kovinska, kemijska; z drugimi pa poleg omenjenih še energetika in informatika. Kar 21% analiziranih podjetij je tudi onesnaževalcev večjega obsega, torej IPPC zavezancev. Omejitve omenjenih rezultatov so v tem, da le-ti predstavljajo obveznosti podjetij za poročanje o posamezni vrsti onesnaževanja (v zrak, vodo, z odpadki), ni pa podrobnih informacij o vrsti onesnaževalca (npr. onesnaževanje zraka z onesnaževalci kot so CO₂, NO₂, metan,...). Prav tako tudi ni zbranih podatkov o količini emisij v določenem časovnem obdobju.

Trajnostne politike in dejavnosti na strateškem nivoju

Dobra polovica (55%) podjetij ima na spletu oz. letnih poročilih objavljeno trajnostno politiko, le majhen delež (13%) pa ima jasno postavljene merljive cilje s področja okoljevarstva. Pri 15% sta okoljska politika in politika kakovosti združeni. Zanimljiv delež podjetij (4%) poroča o okoljskem računovodstvu, ki ga imajo vpeljanega v organizaciji, 22% podjetij pa poroča o prizadevanju za okoljsko izobraževanje svojih zaposlenih. 14% podjetij se odpira širši javnosti, tako da je vzpostavljen komunikacijski kanal o okoljskih problemih

Tabela1: Obsežnost objavljenih informacij na spletu in poročilih po posameznih indikatorjih in panogah, izražena v procentih %

Razvrstitev podjetij po panogah	Kmetijska industrija	Promet in zveze	Kmetijska živilska industrija	Kovinska industrija	Elektro industrija in elektronika	Energetika	Turizem	Banka in zavarovalnice	Informatika telekomunikacije	Inženiring	Gradbeništvo	Tekstilna industrija	Trgovina	Druge storitve	Povprečje
Število analiziranih podjetij v panogi	7	3	5	9	10	5	3	6	3	2	11	2	3	2	
I. Okoljski indikatorji:															
1. Zavezanci za poročanje ARSO															
%															
Podjetja so zavezanci za poročanje – za emisije v zrak za l. 20071	71	33	80	67	70	40	0	0	0	0	18	50	0	50	34
Podjetja so zavezanci po Uredbi o mejnih vrednosti HOS /HHOS2	29	0	0	33	40	0	0	0	0	0	9	0	0	0	8
Podjetja so zavezanci za poročanje - za izpuste v vodo3	86	67	80	67	60	80	33	0	0	0	45	50	67	50	49
Podjetja so IPPC zavezanci4	57	0	60	44	40	40	0	0	0	0	9	0	0	50	21
Podjetja so zavezanci za odstranitev PCB odpadkov5	29	0	0	22	0	40	0	0	33	0	0	0	0	50	12
Podjetja so zavezanci za poročanje - o nastalih odpadkih za leto 20076	86	67	100	89	100	100	67	50	100	50	73	100	67	50	78
Povprečje	60	28	53	54	52	50	17	8	22	8	26	33	22	42	
2. Trajnostne politike in dejavnosti na strateškem nivoju															
%															
Opredeljena je trajnostna politika	43	100	40	44	60	40	67	17	100	50	36	50	67	50	55
Prisotna je postavitve merljivih okoljevarstvenih ciljev	29	33	0	22	20	20	0	0	33	0	18	0	0	0	13
Podjetje se opred. kot trajnostno, ni definirane politike, le izjave v varstvu okolja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opredeljena politika, ki jo tvorita okoljska politika in politika kakovosti	29	0	20	11	20	60	0	0	0	0	27	0	0	50	15
Podjetje sodeluje v okoljskih projektih z drugimi	14	33	0	0	20	0	0	0	33	50	9	0	67	50	20
Vzpostavljeno komuniciranje z javnostjo glede okoljskih problemov	14	33	0	11	20	20	0	0	33	0	9	0	0	50	14
Podjetje spodbuja izobraževanje zaposlenih za ravnanje z okoljem	0	67	0	22	30	20	0	0	33	0	0	0	33	100	22

Vpeljan je notranji nadzor oz. presoja za ravnanje z okoljem	14	33	40	22	20	40	0	0	33	0	9	0	0	0	15
Podjetje ima vzpostavljeno okoljsko računovodstvo	0	0	0	11	10	0	0	0	33	0	0	0	0	0	4
Član Slovenskega društva ZN za trajnostni razvoj	0	33	0	0	0	0	0	0	0	50	9	0	0	50	10
Povprečje	14	33	10	14	20	20	7	2	30	15	12	5	17	35	

3. Trajnostno poročanje, osvojeni okoljski standardi, priznanja in EMAS

Sestavni del letnega poslovnega poročila podjetja je trajnostno poročilo	0	67	20	0	20	20	33	33	67	0	9	0	33	50	25
Podjetje ima izdelano svoje samostojno trajnostno poročilo	0	0	0	33	30	40	33	0	33	0	0	0	0	50	16
ISO 14001:1996	43	33	20	44	70	60	0	0	0	50	18	50	0	100	35
ISO 14001:2004	57	33	60	78	70	100	33	0	33	50	55	100	0	100	55
EMAS	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Čista proizvodnja	14	0	0	33	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Ekoprofit	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Odgovorno ravnanje	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Okolju prijazno podjetje	0	0	0	0	20	20	0	0	0	0	0	0	0	50	6
Okoljski izdelek leta	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Mednarodno okoljsko partnerstvo	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Okolju prijazen postopek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0	0	0	0	4
Energetsko učinkovito podjetje	0	0	0	11	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Energetsko učinkoviti projekt	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
EU okoljski znak – Marjetica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Povprečje	10	9	7	14	19	16	7	2	9	10	5	10	2	23	

4. Prizadevanje organizacije za zmanjšanje vpliva na okolje na operativnem nivoju

Podjetje ustrezno ravna z nevarnimi odpadki	43	33	20	22	20	20	0	0	0	0	9	0	33	50	18
Podjetje ustrezno ravna z odpadki	29	67	0	22	10	20	33	17	33	0	18	0	67	50	26
Podjetje uporablja vračljivo embalaže	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	50	4
Podjetje ločeno zbira odpadke	14	67	20	22	40	40	67	17	33	0	18	0	33	50	30
Podjetje ima vpeljano kompostiranje lastnih odpadkov	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Podjetje ima vpeljano interno recikliranje	14	0	0	22	10	0	0	0	0	0	9	0	0	0	4
Podjetje je postavilo protihrupne zaščite, dušilce zvoka	0	0	0	11	10	20	0	0	0	0	18	0	0	0	4
Podjetje uporablja obnovljive vire energije	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	33	0	3
Podjetje je izvedlo zamenjavo nevarnih snovi v proizvodnji z okolju prijaznejšimi	0	0	0	11	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2

Podjetje je izvedlo zamenjavo tehnologije v proizvodnji z okolju prijaznejšo	0	0	0	0	20	20	0	0	0	0	0	0	0	3	
Podjetje izvedlo izboljšavo obstoječe tehnologije za zmanjšanje vpliva na okolje	14	0	20	11	20	20	0	0	0	0	9	0	0	50	10
Podjetje načrtno izboljšuje svoje proizvode tako, da so okolju prijaznejši	0	0	20	0	30	20	0	0	0	0	0	0	0	50	9
Podjetje načrtno izboljšuje svoje storitve tako, da so okolju prijaznejše	0	33	0	0	0	0	33	0	33	0	9	0	33	0	10
Podjetje investira v naložbe, ki so okolju prijaznejše	0	67	40	22	30	0	0	0	0	0	9	0	33	50	18
Povprečje	9	19	9	10	16	11	10	2	7	0	7	0	17	25	

5. Organizacija navaja zmanjšanje vpliva na okolje za spodnje dejavnike

	%														
Podjetje zmanjšuje emisije v zrak	14	0	0	0	20	40	33	0	0	0	9	0	0	50	12
Podjetje zmanjšuje emisije v vodo	14	0	0	0	10	0	0	0	0	0	9	0	0	0	2
Podjetje zmanjšuje porabo vode	14	33	20	11	20	20	33	0	0	0	9	0	0	0	12
Podjetje zmanjšuje količine odpadkov	14	0	20	0	30	0	33	0	33	0	0	0	0	0	9
Podjetje zmanjšuje hrup pri svoji dejavnosti	14	0	0	0	10	0	0	0	0	0	9	0	0	0	2
Podjetje zmanjšuje porabo energije	0	0	20	11	10	20	0	0	33	0	9	0	33	50	13
Podjetje zmanjšuje uporabo fosilnih goriv	0	0	0	0	20	40	0	0	0	0	9	0	0	50	9
Podjetje zmanjšuje porabo surovin in materialov v delovnem procesu	0	0	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Povprečje	9	4	8	3	18	15	13	0	8	0	7	0	4	19	

II. Družbeni indikatorji:

6. Prizadevanje organizacije za razvoj širše skupnosti:

	%														
Podjetje finančno podpira športne aktivnosti	29	67	40	33	40	60	67	50	67	50	45	0	67	50	47
Podjetje finančno podpira kulturne aktivnosti	14	67	20	11	30	60	67	33	100	0	45	0	33	50	38
Podjetje finančno podpira humanitarne aktivnosti	29	67	20	11	40	20	67	67	100	0	27	0	67	50	40
Podjetje finančno podpira znanost in izobraževanje	14	67	20	11	50	40	67	50	67	0	36	0	33	50	36
Podjetje finančno podpira okoljske aktivnosti, ki niso povezane z dejavnostjo podjetja	14	0	0	0	0	40	33	17	33	0	0	0	33	50	16
Podjetje sodeluje z zunanjo javnostjo pri izpeljavi družbenih dogodkov	14	67	0	11	50	20	67	33	100	0	27	50	67	0	36
Podjetje je osvojilo priznanje za prizadevanje na družbenem področju	0	0	0	0	10	0	0	0	33	0	0	0	0	0	3
Povprečje	16	48	14	11	31	34	52	36	71	7	26	7	43	36	

7. Skrb za zaposlene v organizaciji:

	%														
V podjetju so prisotne različne metode spodbujanja inovativnosti zaposlenih	0	67	0	11	40	20	0	0	67	50	0	0	33	0	21
Podjetje izvaja meritve zadovoljstva zaposlenih	0	67	0	0	10	20	33	33	67	0	0	0	33	50	22

Podjetje načelno spodbuja izobraževanje zaposlenih, a ni informacij o finančni podpori	14	67	40	11	40	80	33	50	100	0	36	50	67	0	42
Podjetje finančno podpira zunanje izobraževanje zaposlenih	14	0	20	11	20	40	33	33	67	0	27	0	67	50	27
Podjetje izvaja notranje usposabljanje in izobraževanje	14	67	20	11	40	80	33	67	100	0	27	0	67	50	41
Podjetje izvaja štipendiranje zunanjih	14	33	0	11	40	60	33	17	33	50	9	0	33	0	24
Podjetje skrbi za varnost in zdravje zaposlenih	14	33	20	11	20	80	33	17	33	0	0	0	33	50	25
Podjetje je osvojilo standard OHSAS 18001	43	33	0	0	30	80	0	0	0	50	9	0	0	50	21
Podjetje je osvojilo standard SA8000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
V podjetju so prisotne dodatne ugodnosti za zaposlene	14	67	20	11	30	40	33	17	67	0	9	50	67	0	30
Podjetje plačuje dodatno zdravstveno zavarovanje zaposlenim	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	0	3
Podjetje plačuje dodatno pokojninsko zavarovanje zaposlenim	0	67	20	0	0	40	33	17	0	0	18	0	33	50	20
Podjetje zaposluje invalide oz. osebe s posebnimi potrebami	14	67	20	0	10	80	33	0	33	0	0	0	33	0	21
Podjetje osvojilo priznanje za ustrezno ravnanje z zaposlenimi	14	0	0	0	0	20	33	0	100	0	0	0	67	50	20
Povprečje	12	40	11	6	20	46	24	18	48	11	10	7	40	25	
8. Usmerjenost h kakovosti v organizaciji:	%														
Podjetje izvaja meritve zadovoljstva kupcev	0	67	20	0	10	20	33	0	67	0	9	0	0	50	20
Podjetje je usmerjeno na učinkovito reševanje reklamacij kupcev	0	33	20	0	10	0	33	0	67	0	0	0	0	50	15
Podjetje ima oblikovano politiko kakovosti	29	67	40	33	30	0	0	17	0	50	36	50	33	100	35
Podjetje je osvojilo standard ISO 9001	86	67	60	100	60	100	33	33	33	50	64	0	100	100	63
Podjetje upošteva smernice poslovne odličnosti, EFQM	0	33	0	0	30	0	0	0	0	50	0	0	33	50	14
Podjetje je osvojilo priznanje za kakovost svojih storitev oz izdelkov	29	33	60	11	60	0	0	0	100	0	0	0	33	50	27
Podjetje ima oblikovano politiko do dobaviteljev	0	33	40	22	10	20	33	0	33	0	0	50	0	0	17
Povprečje	20	48	34	24	30	20	19	7	43	21	16	14	29	57	

Vir: lastna raziskava

¹Seznam zavezancev po Uredbi o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (ARSO, 2009 d)

²Seznam zavezancev po Uredbi o mejnih vrednosti HOS/HHOS – hlapnih in halogeniranih hlapnih organskih snovi v zrak iz naprav, v katerih se uporabljajo organska topila. (ARSO, 2009 c)

³Seznam zavezancev po Pravilniku o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih vod ter o pogojih za njegovo izvajanje. (ARSO, 2009 b)

⁴Seznam oz. register zavezancev za pridobitev t.i. IPPC dovoljenja, ki morajo v skladu z »Uredbo o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega«, IPPC Uredba, pridobiti okoljevarstveno dovoljenje (ARSO, 2009 f)

⁵Seznam zavezancev po Evidenci in načrtu odstranjevanja PCB naprav z več kot 5 dm³ PCB. (ARSO, 2009 a)

⁶Seznam zavezancev po Uredbi o ravnanju z odpadki. (ARSO, 2009 e)

v podjetju, 20% njih pa se pri okoljskih projektih povezuje z drugimi organizacijami oz. širšo javnostjo. Podjetja, pri katerih smo pri poročanju zasledili največ informacij iz 2. sklopa, so iz sekcije prometa, informatike in telekomunikacije ter drugih storitev, kjer je poročalo 30 – 35% podjetij.

Trajnostno poročanje podjetij, osvojeni okoljski standard, priznanja in EMAS

Trajnostno poročilo, zajeto v letnem poslovnem poročilu ima 25% podjetij, na prvem mestu so to podjetja iz prometne panoge ter informatike in telekomunikacije (67%) in 50% iz panoge drugih storitev. Pri ostalih panogah sestavi taka poročila manj kot 33% podjetij. Le 16% podjetij pa objavlja samostojno poročilo z omenjenimi vsebinami.

V primerjavi z starejšo verzijo okoljskega standarda ISO 14001:1996, se je za 20% povečal delež organizacij, ki poročajo o pridobitvi novega okoljskega standarda ISO 14001:2004. Pri tem so najaktivnejša podjetja v energetiki, tekstilna ind, drugih storitev, kovinski ind, elektro in elektroniki, živilski, kemijski ind., gradbeništvu in inženiringu (vsi nad 50%). O ostalih okoljskih priznanjih pa poročajo izredno nizek delež podjetij in se giblje od 0 do 6% . Le 1% podjetij objavlja, da ima osvojen EMAS, in sicer iz elektronske panoge. Podjetja elektro in elektronske industrije so objavila informacije o največjem številu osvojenih raznovrstnih okoljskih priznanj in standardov.

Prizadevanje organizacije za zmanjšanje vpliva na okolje na operativnem nivoju

Podjetja poročajo na svojih spletnih straneh in poročilih o različnih dejavnostih, s katerimi skušajo zmanjšati svoje obremenjevanje okolja. Ločenega zbiranja odpadkov se loteva največji delež podjetij, 30%. Kar 50% in več podjetij iz panog prometa, turizma in drugih storitev poročajo, da ločuje odpadke. 28% podjetij vseh panog javnosti zatrjuje, da ustrezno ravna z odpadki, četudi postopki niso natančneje opisani, 18% pa navaja, da ustrezno poskrbi za nevarne odpadke. Podjetja kovinske (22%), kemijske (14%), elektronske (10%) in gradbeništvu navaja, da odpadke, ki nastajajo pri svoji dejavnosti, vrača nazaj v proizvodnjo, jih interno reciklira. 3% podjetij iz elektro industrije in drugih storitev, uporablja obnovljive vire energije. Zadnjih šest parametrov tega sklopa analizira poročanje o različnih okoljskih investicijah. 9-18% podjetij navaja, da investira v spremembo tehnologij, proizvodov, storitev oz. je izpeljalo naložbe, ki so okolju prijaznejše. Podjetja iz panoge drugih storitev, elektro in elektronsko ind. in panoge promet in zveze so vodilne na tem področju.

Poročanje o rezultatih okoljske uspešnosti podjetja

V tem sklopu so zbrani podatki o objavljenih informacijah v zvezi z zmanjševanjem obremenjevanja okolja. Tako 12% podjetij navaja, da so zmanjšala količino izpustov v zrak, isti odstotek navaja zmanjšanje porabe vode, 13% pa je zmanjšalo porabo energije. 9% podjetij poročajo, da porabi manjšo količino fosilnih goriv, isti delež pa odda manjšo količino odpadkov. Pri ostalih indikatorjih je informacij precej manj. Največ informacij o zmanjšanju onesnaževanja so objavila podjetja iz drugih storitev in sicer 19% in elektro -elektronske industrije, 18%. Tudi 15 oz. 13% podjetij iz energetike in turizma je

objavilo informacije o uspehih pri zmanjšanju onesnaževanja, ostala podjetja pa o tem skoraj ne poročajo.

Prizadevanje organizacije za razvoj širše skupnosti

Rezultati kažejo, da podjetja najpogosteje in najbolj poglobljeno objavljajo podatke iz sklopa Prizadevanje za razvoj širše skupnosti. Kar 47% podjetij poročajo o finančni podpori športnim organizacijam, 40% navaja podporo humanitarnim dejavnostim, 38% kulturnim aktivnostim in 36% znanosti in izobraževanju, isti delež podjetij poročajo o vključevanju v izvedbo različnih družbenih dogodkov s sodelovanjem širše. Precej manj, 16% , je finančnega podpiranja okoljskih aktivnosti. Zanimljivo, 3% delež organizacij pa poročajo o pridobitvi certifikata ali priznanja za uspešno prizadevanje na družbenem področju in sicer iz vrst elektro-elektronske industrije in informatike- telekomunikacije. Med panogami, ki so pri vseh indikatorjih tega sklopa izrazile največ podpore različnim družbenim dejavnostim, so informatika- telekomunikacije s 71%-nim deležem informacij o finančni podpori, sledijo turizem (52%), promet in zveze (48%) in trgovska panoga z 43%-nim deležem. Podjetja ostalih panog so o svoji podpori poročale v manj kot 40%.

Skrb za zaposlene v organizaciji

Poročanja podjetij o svojem prizadevanju za izboljšanje razmer zaposlenim nakazuje, da so organizacije najbolj naklonjene spodbujanju svojih zaposlenih k izobraževanju (42%) in sicer na načelni ravni, brez opredeljenega sofinanciranja študija. Slednji indikator pa kaže precej nižje vrednosti, saj le 27% podjetij poročajo, da financira zunanje izobraževanje svojih zaposlenih. V višjem deležu (41%) pa organizacije poročajo, da izvajajo notranja usposabljanja in izobraževanja za svoje delavce. 24% podjetij pa omenja štipendiranje potencialnih kadrov. 30% podjetij sporočajo, da svojim zaposlenim nudi različne ugodnosti, sem spadajo npr. možnost koriščenja ugodnejših počitniških namestitev, cenejših nakupov, izletov, druženja, brezplačnih športnih aktivnosti ipd. 25 % organizacij se na svojih spletnih straneh oz. poročilih zavzema za zdravje in varnost zaposlenih, nekatera izmed teh (21%), so osvojila tudi standard za varnost in zdravje pri delu OHSAS 18001. O pridobljenem standardu družbene odgovornosti, SA 8000, pa ne poročajo nobeno izmed analiziranih podjetij. 20% podjetij objavlja, da plačuje zaposlenim dodatno pokojninsko zavarovanje, enak delež tudi zaposluje osebe s posebnimi potrebami in prav toliko jih opravlja letne meritve zadovoljstva med zaposlenimi in ima vpeljan sistem spodbujanja inovativnosti. V 7. sklopu so se najbolj odrezala podjetja iz panog informatike in telekomunikacije (48%), energetike (46%) ter prometa in trgovske panoge (40%).

Usmerjenost h kakovosti v organizaciji

Rezultati kažejo, da se podjetja zavedajo pomena standarda kakovosti, saj kar 63 % poročajo o pridobljenem certifikatu standarda kakovosti ISO 9001, polovico manj podjetij (35%) ima svojo politiko kakovosti objavljeno na spletu, 27% podjetij pa je objavilo informacije, da so osvojili priznanje za kakovost svojih izdelkov ali storitev. 20% podjetij poročajo o rednem izvajanju anketiranja zadovoljstva kupcev, 15% organizacij izpostavlja usmerjenost na učinkovito reševanje reklamacij,

17% jih na spletu razkriva svojo politiko do dobaviteljev. V zadnjem sklopu so si podjetja iz skupine drugih storitev s 57% -im deležem v poročanju pridobila vodilno mesto. Sledijo panoge promet in zveze (48%), telekom. in informatika (43%), kmetijska in živilska (34%) ter elektro in elektronska industrija (30%).

Zanimiva je tudi primerjava med frekvenco objavljanja trajnostne politike napram politiki kakovosti. Kar 20 % analiziranih podjetij ima objavljeno trajnostno politiko ne pa tudi politike kakovosti (tabela 1). Zabeležen je tudi podatek, da 15% podjetij združuje oba vidika v enotno politiko, kar bi lahko razložili z dejstvom, da mnoga podjetja integrirajo sistem vodenja kakovosti ISO 9001 in ravnanja z okoljem ISO 14001 v enoten sistem vodenja (Vujošević, 2006). Možna pojasnitev nizkih vrednosti objavljene politike kakovosti je morda v tem, da je sistem vodenja kakovosti že nekaj desetletji usidran v gospodarstvu, saj je bila prva izdaja ISO 9001 izdana l. 1987. V tem času je certifikat kakovosti pridobilo veliko število organizacij in ta ne predstavlja več posebne novitete za javnost. Zato lahko predpostavljamo, da se podjetjem ne zdi potrebno predstavljati na spletu podrobnosti o usmeritvi v kakovost. Objavljena trajnostna politika pa je aktualno sporočilo podjetja javnosti, ki je za okoljsko problematiko vse bolj zainteresirana.

4.2 Ugotavljanje ali obstaja povezava med okoljskim standardom ISO 14001, IPPC zavezanostjo in trajnostnim poročanjem

Povezanost smo ugotavljali s ttestom. V prvem delu smo ugotavljali povezavo med trajnostnim poročanjem podjetij in prisotnostjo ISO 14001 v podjetjih. V drugem delu pa ugotavljali ali podjetja, ki spadajo med IPPC zavezanke, trajnostno poročajo v večjem obsegu kot podjetja, ki niso IPPC zavezanke. V obeh primerih predstavljajo podatki dva odvisna vzorca.

Postavimo raziskovalno hipotezo, ki trdi: Podjetja, ki imajo osvojen okoljski standard ISO 14001, imajo večjo povprečno vrednost trajnostnega poročanja kot podjetja, ki nimajo osvojenega ISO 14001.

$$H1: \mu_1 \neq \mu_2.$$

Postavimo pa tudi ničelno hipotezo, ki trdi: Prisotnost okoljskega standarda ne vpliva na povprečno vrednost trajnostnega poročanja.

$$H_0: \mu_1 = \mu_2$$

μ_1 = povprečna vrednost trajnostnega poročanja podjetij iz ISO 14001:2004

μ_2 = povprečna vrednost trajnostnega poročanja podjetij brez ISO 14001:2004

S ttestom smo izračunali verjetnost ničelne hipoteze = 0,00129 << 0,05 (stopnja značilnosti).

Torej verjetnost $\mu_1 = \mu_2$ je zelo nizka. Zato zavrnemo ničelno hipotezo. Iz tega sledi, da potrdimo raziskovalno hipotezo s stopnjo zaupanja 0,95 (95%). Še več, ker je rezultat ttesta bistveno nižji od 0,01 lahko zaupamo z 99%.

Naša raziskava tako potrjuje, da osvojen okoljski standard ISO 14001 vpliva na podjetja, da obsežneje trajnostno poročajo in s tem pritrjujemo ugotovitvam avtorjem Gonzales- Benito in Oscar (2005), ki navajajo, da certificirana podjetja izražajo

močnejše okoljske vrednote in zavzetost za zmanjševanje industrijskega onesnaževanja kot ne-certificirana podjetja.

Tudi v drugem primeru postavimo raziskovalno hipotezo: Podjetja, ki so IPPC zavezanke, imajo večjo povprečno vrednost trajnostnega poročanja kot podjetja, ki niso IPPC zavezanke.

$$H1: \mu_1 \neq \mu_2.$$

Ničelna hipoteza v tem primeru pa trdi: Zavezanost IPPC direktivi ne vpliva na povprečno vrednost trajnostnega poročanja.

$$H_0: \mu_1 = \mu_2$$

μ_1 = povprečna vrednost trajnostnega poročanja podjetij ki so IPPC zavezanke

μ_2 = povprečna vrednost trajnostnega poročanja podjetij ki niso IPPC zavezanke

S ttestom smo izračunali verjetnost ničelne hipoteze = 0,034295 << 0,05 (stopnja značilnosti).

Torej je verjetnost $\mu_1 = \mu_2$ zelo nizka. Zato zavrnemo ničelno hipotezo. Iz tega sledi, da potrdimo raziskovalno hipotezo s stopnjo zaupanja 0,95 (95%).

Rezultati ttesta kažejo, da podjetja, ki spadajo med onesnaževalce večjega obsega (IPPC zavezanke), na spletu oz. v letnih poročilih objavljajo obsežnejša trajnostna poročila.

5 Diskusija

Rezultati delno potrjujejo v uvodu navedene izsledke raziskav, da podjetja v panogah, ki s svojo dejavnostjo bolj zaznavno obremenjujejo okolje, so bolj motivirana za poročanje kot tam, kjer je vpliv na okolje manjši (Kolk, 2003; Jose in Lee, 2007; UNCTC, 1993; KPMG, 2008) in je iz tega razloga tudi trajnostno poročanje podjetij storitvenega sektorja kot npr. finance in zavarovalništvo, mediji in komunikacije, trgovina ipd. manj pogosto in obsežno (UNCTC, 1993; Graedel, 1998; Thompson in Christopher, 2004; Jose in Lee, 2007; KPMG, 2008). Pri naši raziskavi so podjetja z visokim deležem zavezanosti do okoljskega poročanja iz panog energetike, elektro in elektronike, drugih storitev uvrščene med prvih šest panog z najobsežnejšim poročanjem. Po drugi strani sta največji zvezanki za okoljsko poročanje, kovinska in kemijska industrija, skoraj na repu. Panoga, ki je skoraj trikrat manjša zavezanka za okoljsko poročanje kot kemijska industrija, t.j. informatika in telekomunikacije, pa ima najobsežnejša trajnostna poročila. Pa tudi za trgovino in turizem lahko sklepamo podobno. Zanimivi so tudi rezultati ttesta, ki kažejo, da podjetja, ki spadajo med onesnaževalce večjega obsega (IPPC zavezanke), na spletu oz. v letnih poročilih objavljajo obsežnejša trajnostna poročila. Toda poudariti je potrebno, da gre v tem primeru le za vzorec posameznih podjetij iz različnih panog, ne pa za cele panoge. Tako ne moremo oblikovati trdnih zaključkov v zvezi s povezavo med stopnjo onesnaževanja panoge in zavzetostjo do celovitega trajnostnega poročanja. Vzrok temu bi lahko bilo lahko premajhno št. podjetij v posameznih panogah našega vzorca, premalo natančno izbrani onesnaževalni indikatorji za ugotavljanje stopnje onesnaževanja ter predvsem prevelika raznolikost panog v našem vzorcu.

Če pa primerjamo le okoljski del poročanja, se sicer zgornji trditvi bolj približamo, ker si v tem primeru po obsežnosti le okoljskega dela trajnostnega poročanja sledijo naslednje

panoge: druge storitve, elektro-elektronska industrija, promet in zveze, energetika, informatika in telekomunikacije, kemijska industrija, turizem in kovinska industrija. Toda tudi v tem primeru sta kemijska in kovinska industrija le na 6. oz. 8. mestu, pred njima pa promet in zveze ter informatika in telekomunikacije s precej nižjo stopnjo zavezanosti do ARSO.

Primerjava okoljskega in družbenega poročanja kaže, da podjetja vseh panog veliko bolj velikodušno predstavljajo informacije z družbenega področja, saj jih je kar nekajkrat več kot okoljskih. Pri okoljskem poročanju imajo največ objavljenih informacij podjetja iz panoge drugih storitev. Občutno manj jih imajo podjetja iz elektro in elektronske panoge in prometa in zvez, nato pa iz ostalih panog. Najmanj okoljskih informacij posredujejo javnosti podjetja iz tekstilne industrije ter bank in zavarovalnic. Pri družbenem področju vodi po raznovrstnosti informacij panoga informatika in telekomunikacije, sledijo podjetja iz prometa in zvez, nato druge storitve. Med družbenimi poročanjem so se najslabše odrezala podjetja iz panog kovinske industrije, inženiringa in tekstilne industrije.

Zanimiva je tudi primerjava med frekvenco objavljanja trajnostne politike napram politiki kakovosti. Kar 20 % analiziranih podjetij ima objavljeno trajnostno politiko ne pa tudi politike kakovosti (tabela 1). Zabeležen je tudi podatek, da 15% podjetij združuje oba vidika v enotno politiko, kar bi lahko razložili z dejstvom, da mnoga podjetja integrirajo sistem vodenja kakovosti ISO 9001 in ravnanja z okoljem ISO 14001 v enoten sistem vodenja (Vujošević, 2006). Možna pojasnitev nizkih vrednosti objavljene politike kakovosti je morda v tem, da je sistem vodenja kakovosti že nekaj desetletji usidran v gospodarstvu, saj je bila prva izdaja ISO 9001 izdana l. 1987. V tem času je certifikat kakovosti pridobilo veliko število organizacij in ta ne predstavlja več posebne novitete za javnost. Zato lahko predpostavljamo, da se podjetjem ne zdi potrebno predstavljati na spletu podrobnosti o usmeritvi v kakovost. Objavljena trajnostna politika pa je aktualno sporočilo podjetja javnosti, ki je za okoljsko problematiko vse bolj zainteresirana.

Med informacijami, ki so bile najpogosteje omenjene pri poročanju podjetij je informacija o pridobljenem certifikatu kakovosti ISO 9001, pojavila se je kar pri 63% podjetjih. Prisotnost trajnostne politike in osvojenega standarda ISO 14001 pa v 55% primerih, čemur potrjuje tudi mednarodni pregled poročanja KPMG, ki navaja, da podjetja poročajo podrobno o svojih okoljskih politikah, načrtih in ciljih za prihodnost in o značilnostih svojega EMS (KPMG, 2008). Ostale informacije pa se pojavljajo pri manj kot polovici podjetij (tabela 1). Med njimi so najpogosteje zabeležene informacije o podpiranju športnih aktivnosti s kar pri 47% podjetij (tabela 1), nasprotno, na samem repu pa so izredno slabo zastopane sicer zelo aktualne informacije o uporabi obnovljivih virov, ki so bile opažene le pri dveh od skupno 71-ih podjetij.

6 Zaključek

Naša raziskava ugotavlja, da je trajnostno poročanje slovenskih podjetij še v zametkih. Podobno kot navaja mednarodna študija o družbeno odgovornem poročanju korporacij KPMG (2008), tudi v slovenskem prostoru večina podjetij v svojih

poslovnih poročilih nima nobenih okoljskih in družbenih informacij, v naši raziskavi le 25%. Idowu in Towler (2004) ter Jose in Lee (2007) ugotavljajo, da skoraj polovica (45%) od 200-tih analiziranih mednarodnih korporacij uporablja specifična okoljska poročila, v naši raziskavi je takih le 16 % podjetij. Primerjava okoljskega in družbenega vidika poročanja kaže, da podjetja vseh panog veliko bolj velikodušno predstavljajo informacije z družbenega področja, saj jih je kar nekajkrat več kot okoljskih (tabela 1). Podjetja tako nakazujejo, da okoljske problematike ne sprejemajo kot enakovredne priložnosti za izboljšanje ugleda v javnosti katero vidijo v športu, kulturi, humanitarni dejavnosti in izobraževanju, kjer podjetja najboljše objavljujejo podatke. Sicer pa so bile informacije, ki so bile med vsemi najpogosteje omenjene pri poročanju tiste o pridobljenem certifikatu kakovosti ISO 9001 (63% podjetij) ter o opredeljeni trajnostni politiki in informacije o osvojenem standardu ISO 14001 (55% podjetij pri obeh indikatorjih).

Ob zelo revnem poročanju podjetij o svojih aktivnostih do varovanja okolja se porajajo dvomi o zadostnosti njihovega okoljskega prizadevanja v praksi.

Pomanjkljivo poročanje podjetij o uspešnosti do varstva okolja je morda iskati v tem, da podjetja ne jemljejo okoljske problematike dovolj resno, da bi izdelale celovite analize o (ne-) uspehih varstva okolja v organizaciji in o tem seznanile javnost na spletu oz. deležnike preko letnih poročil, npr. svoje podatke o porabi energije, vode, materiala vodijo kot stroške poslovanja, umeščene med računovodske postavke, ugotovljamo pa, da jih ne zanima njihov okoljski vidik, da bi jih ovrednotili tudi s stališča obremenjevanja okolja.

Rezultati naše raziskave pa kažejo tudi na to, da osvojen okoljski standard ISO 14001 spodbudno vpliva na podjetja, da obsežneje trajnostno poročajo in s tem pritrjujemo ugotovitvam avtorjem Gonzales- Benito in Oscar (2005), ki navajajo, da certificirana podjetja izražajo močnejše okoljske vrednote in zavzetost za zmanjševanje industrijskega onesnaževanja kot ne-certificirana podjetja.

Pomen raziskave za trajnostno poročanje

Bistven prispevek našega dela je ta, da je bil sestavljen izviren model za analiziranje trajnostnih poročil. Ta model je zgrajen iz različnih sklopov indikatorjev, ki omogoča zelo podrobno analizo vsebine trajnostnega poročanja. Prav tako je izvorna tudi metodologija, ki omogoča analiziranje trajnostnega poročanja v njegovi obsežnosti. V literaturi ni zaznati veliko primerov podobne metodologije oz. modelov.

Drugi prispevek je rezultat analize trajnostnega poročanja, ki je bila prvič tako podrobno izdelana na primeru slovenskih podjetij. Z raziskavo smo precej prispevali k zavedanju, kakšno je trajnostno poročanje med slovenskimi podjetji. Naša raziskava lahko predstavlja tudi osnovo za razmišljanje oz. predvsem ukrepanje v smeri spodbujanja k aktivnejšemu poročanju podjetij. Menimo namreč, da bi bilo smiselno od podjetij, ki so zavezana k objavi letnih poslovnih poročil zahtevati, da del poročila namenijo trajnostnemu poročanju.

Tretji prispevek je tudi ta, da podjetjem lahko naš model služi kot vzorec o tem, kaj poročati, oz. da naša raziskava ponuja podjetjem predstavo o tem, kaj poročajo druga slo-

venska podjetja, jim omogoča primerjavo in izboljšavo svojih trajnostnih poročil.

Priporočila za nadaljnje raziskovanje in prakso

Smiselno bi bilo analizirati izključno poslovna poročila podjetij v posameznem letu z vidika trajnostnega poročanja, saj analiziranje informacij neposredno s spletnih strani, ki se pogosto spreminjajo, otežujejo ponovljivost raziskave. Smotno bi bilo za vzorec vzeti podjetja iz ozkega izbora zelo sorodnih panog, saj bi to omogočilo kvalitetno primerjavo (npr. podjetja dejavnosti kovinsko predelovalne industrije ali pa le podjetja energetike, ipd.). Zelo zanimivo bi bilo ugotoviti okoljsko uspešnost podjetij skozi neko časovno obdobje (na podlagi podatkov, dobljenih iz ARSO) ter povezavo s trajnostnim poročanjem. Prav tako pa tudi ugotoviti povezavo med finančno uspešnostjo podjetij, okoljsko uspešnostjo in trajnostnim poročanjem. Naš model indikatorjev, ki smo jih oblikovali za našo raziskavo in celotno metodologijo, bi bilo potrebno ponovno ovrednotiti in ustrezno nadgraditi.

V praksi pa bi bilo smiselno priporočiti, da se za slovenska podjetja oblikuje standardni model, po katerem, bi podjetja pripravila svoja trajnostna poročila. Od gospodarskih družb, ki so zavezane k oddaji poslovnih letnih poročil bi bilo prav tako zelo upravičeno zahtevati, da izdelajo in objavijo tudi svoja trajnostna letna poročila.

Literatura

- ARSO. (2009a). Evidenca in načrti odstranjevanja PCB naprav z več kot 5 dm³ PCB, dosegljivo na: <http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/> (12.6.2009)
- ARSO. (2009b). Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih vod ter o pogojih za njegovo izvajanje. Ur.l. RS, št. 74/07, dosegljivo na: http://okolje.arso.gov.si/onesnazevanje_voda/predpisi.php?page=2 (1.6.2009)
- ARSO. (2009c). Seznam zavezancev po Uredbi o emisiji hlapnih in halogeniranih hlapnih organskih spojin. Ur.l. RS, št. 112/05, 37/07; Ur.l. RS, št. 112/05, 37/07, dosegljivo na: <http://www.arso.gov.si/zrak/emisije%20snovi%20v%20zrak/emisije%20iz%20naprav/> (7.6.2009)
- ARSO. (2009d). Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja. Ur.l. RS, št. 31/07, 70/08, dosegljivo na: http://okolje.arso.gov.si/ozon_fplini/predpisi.php (4.6.2009)
- ARSO. (2009e). Uredba o ravnanju z odpadki. Ur.l. RS, št. 34/08, dosegljivo na: http://okolje.arso.gov.si/ozon_fplini/predpisi.php?group=1 (10.6.2009)
- ARSO. (2009f). Uredba o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (IPPC Uredba). Ur.l. RS, št. 97/04, dosegljivo na: <http://okolje.arso.gov.si/ippe/pages.php?op=print&id=IPPC-PREDPISI> (15.6.2009)
- Belal, A. R. & Lubinin, V. (2009). Russia: Corporate Social Disclosures, *Global Practices of Corporate Social Responsibility*, I: 165-179.
- Connick, & Allison (2007). Ten steps to being a standard bearer, *Estates Gazette*, 728: 117.
- Davis -Walling, P. & Batterman, S., A. (1997). Environmental Reporting by the Fortune 50 Firms, *Environmental Management*, 21(6): 865-875.
- Deegan, C. & Gordon, B. (1996). A study of the environmental disclosure practices of Australian corporations, *Accounting and Business Research*, 26(3): 187-199.
- Deegan, C. & Rankin, M. (1996). Do Australian companies report environmental news objectively? An analysis of environmental disclosures by firms prosecuted successfully by the environmental protection authority, *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 9(2): 50-67.
- Donlagić, J. & Golob, V. (2001). Varovanje okolja in standardizacija s poudarkom na sistemu ravnanja z okoljem (ISO 14001), *Tekstilec*, 44(3-4): 69-75.
- Fece, V. & Vuk, D. (2001). Organizacijski vidiki uvajanja ISO14001 v gospodarske družbe, 20. znanstveno posvetovanje o razvoju organizacijskih ved Management in globalizacija, Portorož, 2001.
- Golob U. & Valentinčič N. (2008). Longitudinalna analiza poročanja o družbeni odgovornosti: primer izbranih slovenskih družb. Prispevki družbene odgovornosti k dolgoročni uspešnosti vseh udeležencev na trgu. 3. mednarodna konferenca Družbena odgovornost in izzivi časa. Maribor, 5-6 jun., 2008.
- Gonzales-Benito, J. & Oscar. (2005). An Analysis of the Relationship between Environmental Motivations and ISO 1400, Certification, *British Journal of Management*, 16: 133-148.
- Graedel, T. (1998). Life-cycle assessment in the service industries, *Journal of Industrial Ecology*, 1(4): 57-70.
- GRI, Sustainability Reporting Guidelines. Global Reporting Initiative, dosegljivo na: www.globalreporting.org (7.5.2009)
- Hackston, D. & Milne, M.J. (1996). Some determinants of social and environmental disclosures in New Zealand companies, *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, 9(1): 77-108.
- Idowu, S.O. & Towler, B.A. (2004). A comparative study of the contents of corporate social responsibility reports of UK companies, *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 15(4): 420-437.
- Isemann R. (2009). Environmental Statements on the Internet - From a Mere EMAS Requirement to an On-line Environmental Communication Tool, *Eco-Efficiency in Industry and Science*, 24(1), *Environmental Management Accounting for Cleaner Production*, II, 103-121.
- Isemann, R. & Lenz, C. (2001). Customized corporate environmental reporting by internet-based push and pull technologies, *Eco-Management and Auditing*, 8(2): 100-110.
- Jones, K., Alabaster, T. & Walton, J. (1998). Virtual Environments for Environmental Reporting, *Greener Management International*, 21: 121-137.
- Jose, A. & Lee, S., M. (2007). Environmental Reporting of Global Corporations: A Content Analysis based on Website Disclosures, *Journal of Business Ethics*, 72: 307-321
- Kolk, A. (2003). Trends in Sustainability reporting by the Fortune Global 250, *Business Strategy and the Environment*, 12: 279-291.
- Kotsiantis, S. & Kanellopoulos, D. (2008). Applying Machine Learning Techniques for Environmental Reporting. Networked Computing and Advanced Information Management. Fourth International Conference on. Volume 1.
- Kovač, Z. (2000). Podjetništvo in inovacije - ključna dejavnika uspeha v družbah 21. stoletja - Kako naprej v Sloveniji? Vloga inoviranja pri pospeševanju regionalnega razvoja Slovenije, 21. PODIM, 49-51. ZRS Bistra, Ptuj. 7-8 dec., 2000.
- KPMG International, International Survey of Corporate Responsibility Reporting 2008, dosegljivo na: <http://www.kpmg.com> (15.5.2009)
- Meek, G., K., Roberts, C., B. & Gray, S., J. (1995). Factors Influencing Voluntary Annual Report Disclosures by U.S., U.K., and Continental European Multinational Corporations, *Journal of International Business Studies*, 26(3): 555-572.
- Modopothala, J., R. & Issac, B. (2009). Study of Economic, Environmental and Social Factors in Sustainability Reports

- using Text Mining and Bayesian Analysis. Symposium on Industrial Electronics and Application, ISIEA, 1, 209-214. Malaysia: Kuala Lumpur.
- Nieminen, T. & Niskanen, J. (2001). The Objectivity of Corporate Environmental Reporting: A Study of Finnish Listed Firms' Environmental Disclosures, *Business Strategy and the Environment*, 10(1): 29-37.
- Radonjič, G. & Tominc, P. (2007). Pomen sistem ravnanja z okoljem ISO 14001 za tehnološko posodabljanje proizvodnih podjetij, *Naše gospodarstvo*, 53(3-4): 58-70.
- Salama, A. (2009). Egypt: Social Responsibility Disclosure Practices, Global Practices of Corporate Social Responsibility, IV: 325-342.
- Swift, T. (2001). Trust, reputation and corporate accountability to stakeholders, *Business Ethics, A European Review*, 10 (1): 16-26.
- Thompson, P. & Christopher, J. C. (2004). Bringing the environment into bank lending: implications for environmental reporting, *The British Accounting Review*, 36(2):197-218
- UNCTC. (1993). Environmental Management in Transnational Corporations: Report of the Benchmark Corporate Environmental Survey. New York.
- Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo, Ur.l. RS, št. 84/2006, 106/06.
- Vujošević, N. (2006). Vodilo za okoljske standarde ISO 14001 in EMAS: sistemi ravnanja z okoljem. GV Založba, Ljubljana.
- WBCSD, (2002). Sustainable development reporting: Striking the balance, dosegljivo na: http://www.wbcd.ch/DocRoot/GGFpsq8dGngT5K56sAur/20030106_sdreport.pdf (10.4.2009).
- Weaver, P., M. & Jordan, A. (2008). What roles are there for sustainability assessment in the policy process? *Int. J. Innovation and Sustainable Development*, 3:(1-2).
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), Ur.l. RS, št. 42/06, dosegljivo na: http://www.zakonodaja.com/zakoni/vi/1/1/zgd_1/cleni/55.clen/55.clen (5.4.2009).

Sonja Fink Babič je predavateljica na višjih poslovnih šolah v Sloveniji. Pokriva področje managementa kakovosti, organizacije poslovanja in interdisciplinarnih vsebin varstva okolja v gospodarstvu in trajnostnega razvoja. V okviru problematike trajnostnega razvoja v poslovnem okolju pa pripravlja doktorsko disertacijo na Univerzi na Primorskem, Fakulteti za management v Kopru.

Roberto Biloslavo je profesor za področje managementa na UP, Fakulteta za management Koper. Njegovo raziskovalno delo je usmerjeno v področje managementa, strateškega managementa, managementa znanja in družbene odgovornosti gospodarskih družb. Dosežke svojega raziskovalnega dela objavlja doma in v tujini.

Corporate Sustainability Reporting: Opportunities and Challenges

The aim of our study was to research corporate sustainability reporting in Slovenia, namely, the volume and type of information on sustainable development published on corporate websites and in corporate reports available online. In our study, we discuss the content of corporate sustainability reports by considering a series of indicators covering both environmental and social issues. To this end, we designed a model consisting of 85 indicators which were adapted to the content and characteristics of Slovenian corporate sustainability reporting. Also, we aimed to identify the eventual relationship between the ISO 14001 (environmental standard) or the obligation to report under the IPPC Directive and sustainability reporting. The final sample consisted of 71 major Slovenian companies from 14 industries, all members of the Slovenian Chamber of Commerce and Industry. We have examined their websites and annual or sustainability reports (if published online). We processed the data in the period from June to October 2009. Our study found that Slovenian corporate sustainability reporting is still in an initial stage. Similarly as indicated by the international study of corporate social responsibility reporting (KPMG, 2008), the majority of Slovenian corporate business reports fail to provide any environmental and social information; only 25% in our study. According to our research, specific environmental reports are being published by as little as 16% of the companies. A comparison of environmental and social reporting shows that in all industries companies tend to report social information more extensively, considering that their number is several times the number of environmental information. Companies give the impression that they fail to recognize environmental issues, in contrast to sports, culture, humanitarian activities, and education (areas where corporate reporting is most extensive and detailed), as an opportunity to improve their public reputation. Furthermore, our study results show that the awarded ISO 14001 environmental standard encourages a more extensive corporate sustainability reporting. Also, companies that are major polluters (operators obliged to report under the IPPC Directive) provide more extensive sustainability information which they publish on the web or in their annual reports. With such poor reporting by companies on their environmental protection activities, doubts arise as to the sufficiency of their environmental efforts in practice.

Key words: Sustainability reporting, environmental indicators, corporate websites